

Generelle indlæringsvanskeligheder

Indlæringsvanskeligheder hører til under udviklingsforstyrrelser. Trillingsgaard (1997 s.13) siger at: *”Betegnelsen udviklingsforstyrrelser anvendes, når genetisk betingede eller tidligt opståede afvigelser i hjernens udvikling påvirker barnets normale psykiske og motoriske udvikling og bevirker, at denne hæmmes generelt eller tager en afvigende kurs på specifikke områder”.*

Udviklingsforstyrrelserne deles op i tre kategorier:

- (ibid.) *”Generelle udviklingsforstyrrelser, hvor hele barnets profil af kognitive, sproglige og motoriske udviklingsområder er svært forsinket i forhold til normaludviklingen. Børnene kan være generelt udviklingshæmmede og dog have individuelle profiler med udviklingsområder, som er mere eller mindre berørte end resten. Den generelle udviklingshæmning kan være i svær grad, som det ses hos børn med syndrom, den kan være i let grad eller ligge i grænselandet mellem normal og forsinket udvikling. Psykisk udviklingshæmning, generelle indlæringsvanskeligheder eller mental retardering er de betegnelser, som oftest bruges om disse børns vanskeligheder”.*
- Specifikke udviklingsforstyrrelser, hvor barnet er normalt begavet, men har afvigelser på enkelte områder, som f.eks. dysleksi, hvor enkelte områder af den sproglige udvikling er berørt. Eller ved ADHD, hvor områder i opmærksomhedsfunktionen og den motoriske udvikling er berørt.
- (ibid. S. 14) *”Gennemgribende udviklingsforstyrrelser, hvor udviklingen af fundamentale sociale funktioner er berørt, f.eks. at indgå i socialt samspil med andre, at forstå andre menneskers mentale processer, og at kommunikere. Dette ses hos børn med autismespektrum-forstyrrelser”.*

Derudover vurderer man graden af udviklingshæmning, der spænder fra ”svær-” til ”lettere-” grad af udviklingshæmning, der ligger i grænselandet mellem normal og forsinket udvikling.¹ WHO (ICD-10), beskriver psykisk udviklingshæmning som en tilstand af forsinket eller mangelfuld udvikling af evner og funktionsniveau, som viser sig i løbet af barndommen, og som bidrager til det samlede intelligensniveau, det vil sige de kognitive, sproglige, motoriske og sociale evner og færdigheder.

Grænsen for psykisk udviklingshæmning er en intelligens kvotient (IK) på mellem 50 og 70. Børn med generelle indlæringsvanskeligheder, ligger i dette område. I vores kommune, vil disse børn som regel blive tilbudt en specialklasse. Nogle visiteres til specialklasse allerede efter børnehaven. Andre starter i normalklasse og visiteres først til specialklasse hvis det faglige- og eller sociale pres bliver for stort og deres behov ikke kan tilgodeses inden for den normale undervisning.

I Odsherred kommunes specialklasserække har vi elever hvis IK ligger under 50 såvel som over 70. Disse tal skal derfor mere ses som en konstatering af de faktiske forhold, end som en egentlig retningslinje. Det skyldes det store arbejde med inklusion på alle planer, der sikrer at elevens trivsel og udvikling går forud for rigide tal og strukturer.

---

¹ Personer med en IQ over 70 betegnes som normale. Grænsen for psykisk udviklingshæmning er en IQ på 70. Ved en IQ på under 50, taler man om svær udviklingshæmning.

Hvorfor er det vigtigt at finde ud af om et barn har generelle indlæringsvanskeligheder?

Alle børn har ret til udviklingsmuligheder, der svarer til deres evner. Derfor er det vigtigt at finde ud af hvorfor, hvis et barn ikke udvikler sig som det forventes af omgivelserne. Det er vigtigt at finde ud af om der er tale om en generel udviklingshæmning hvor udviklingen er forsinket inden for alle eller de fleste områder, eller om der er tale om mere specifikke problemer (f.eks. ord- eller talblindhed). (Trillingsgaard 2008).

I skolen stilles hver dag og hver time høje krav til hjernens kapacitet. Hvis hjernen bliver udfordret over evne gennem længere tid, kan det medføre stress. Dette gælder for børn såvel som for voksne veluddannede mennesker. Hvis et barn f.eks. er 2-3 år under normal udvikling og går i en normal folkeskole klasse, vil det svare til at man sætter en 2. klasses elev op i 5. klasse. Det siger sig selv at det vil få faglige såvel som sociale konsekvenser. Vi ved at elever under den form for pres, ofte vil reagere med adfærdsvanskeligheder. Forskningen viser at ca. 50% vil reagere med uhensigtsmæssig udadvendt adfærd og ca. 50% med uhensigtsmæssig indadvendt adfærd. (Norddahl 2008).

Nogle elever med generelle indlæringsvanskeligheder, kan dog med den rigtige hjælp, gå i en normalklasse. Der er mange forskellige faktorer der har indflydelse på om det kan lade sig gøre og hvor længe. Erfaringen viser dog, at der er en tendens til, at jo ældre eleven bliver jo større bliver skellet til de jævnaldrene og jo sværere bliver inklusionsopgaven.

Kortfattet karakteristik af de problemer, børn med generelle indlæringsvanskeligheder kan opleve.

Det er vigtigt i denne sammenhæng at holde sig for øje, at det kan være meget forskelligt i hvilken grad de enkelte problemer opleves.

- Børnenes kognitive funktioner er svage – de kan have svært ved at give mening til deres perceptioner – til det de ser, hører, lugter, smager og føler.
- Børnenes indlæringsstrategier er begrænsede – de kan have svært ved at se årsag – virkning forhold.
- Børnene har svært ved at huske – hukommelsen kan være mere eller mindre svækket på de forskellige områder. Arbejdshukommelsen er som regel altid påvirket, men mange børn oplever desuden problemer med korttids- og/eller langtidshukommelsen.
- Børnene har svært ved at udbygge det lærte med nye aspekter, samt at overføre viden og erfaring fra en situation til en anden.

- Børnene har svært ved at give sprogligt udtryk for tanker og handlinger i forbindelse med problemformulering.
- Det sproglige og kognitive handicap påvirker børnenes motivation og koncentration.
- Hvis barnets tidlige samspilsrelationer er præget af massive specifikke vanskeligheder, kan det emotionelt og socialt slå ind i barnets identitetsudvikling.

Anvendt litteratur:

Nordahl, Thomas m.fl.: Adfærdsproblemer hos børn og unge – Teoretiske og praktiske tilgange. Dansk Psykologisk Forlag. 2008.

Trillingsgaard, Anegen (red.) (2003): Børn der er anderledes, hjernens betydning for barnets udvikling. Dansk Psykologisk Forlag, 2. udgave, 4. oplag (2008).